

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นางพรทิพย์ นวลอนงค์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ฤทธิ นศรีมงคล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ณ ลำปาง	กรรมการ
นายมาโนช หงษ์พร้อมญาติ	กรรมการ
อาจารย์ราไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชังในจังหวัดลำปาง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรประมงผู้เข้าร่วมโครงการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ในเขตจังหวัดลำปาง จำนวน 13 อำเภอ ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 139 ราย โดยสุ่มตัวอย่างได้เกษตรกร จำนวน 103 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่เป็นตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตปลานิลต่อกระชัง

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 43.61 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.56 คน นอกจากอาชีพเลี้ยงปลาแล้วเกษตรกรตัวอย่างยังมีอาชีพทำกรเกษตร โดยส่วน

ใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 5.99 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ยทั้งหมดต่อครัวเรือน 67,911.65 บาทต่อปี

ผลการประเมินผลโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินในด้านผลผลิตเฉลี่ยต่อกระชัง 454.42 กิโลกรัมต่อกระชัง เมื่อเทียบกับผลผลิตที่ทางการได้กำหนดไว้ 400 กิโลกรัมต่อกระชัง ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 31.81 บาท/กิโลกรัม เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตที่ทางการได้กำหนดไว้ 34 บาทต่อกิโลกรัม การเพิ่มรายได้ 5,774.69 บาทต่อกระชัง เมื่อเทียบกับรายได้ที่ทางการได้กำหนดไว้ 5,000 บาทต่อกระชัง จำนวนปลาที่ปล่อยเลี้ยงต่อกระชังเฉลี่ย 772 ตัวต่อกระชัง เมื่อเทียบกับจำนวนปลาที่ปล่อยเลี้ยงที่ทางการได้กำหนดไว้ 1,000 ตัวต่อกระชัง ส่วนราคาจำหน่ายผลผลิตต่อกิโลกรัมไม่ผ่านการประเมินคือ 43.45 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเทียบกับราคาจำหน่ายที่ทางการได้กำหนดไว้ 45 บาทต่อกิโลกรัม

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมการเลี้ยงปลานิลในกระชัง พบว่า การได้รับการฝึกอบรม ลักษณะของแหล่งน้ำ ระดับความลึกของแหล่งน้ำ จำนวนรุ่นที่เลี้ยงมีผลต่อการเพิ่มผลผลิตปลานิลต่อกระชัง ส่วนการศึกษาดูงาน ประสบการณ์การเลี้ยงปลานิลก่อนเข้าร่วมโครงการ ลักษณะการเลี้ยง การให้อาหารเสริม จำนวนครั้งที่ให้อาหารต่อวัน และจำนวนปลาที่ปล่อยต่อกระชัง ไม่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตปลานิลต่อกระชัง ส่วนในด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ด้านการสนับสนุนที่ได้จากเจ้าหน้าที่ และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ เป็นที่พอใจของเกษตรกร

ปัญหาในการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรคือการประกันราคากับบริษัทเอกชนมีเงื่อนไขมาก ตลาดไม่แน่นอน ราคาอาหารปลามีราคาแพง มีแหล่งพันธุ์ปลาน้อย ทำให้ราคาลูกปลามีราคาแพงและมีการผูกขาดในเรื่องของพันธุ์ปลาและอาหารปลา ทำให้บริษัทเอกชนใช้ระบบการตลาดเป็นเครื่องต่อรองกับเกษตรกร ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแนะนำเกี่ยวกับการอนุบาลลูกปลาบริเวณที่เลี้ยงปลาในกระชัง เพราะจะทำให้ลดต้นทุนในการซื้อพันธุ์ปลาและปัญหาปลาตายซึ่งเกิดจากกรรมวิธีเลี้ยงขนส่ง

Independent Study Title	Evaluation of Tilapia Cageculture Extension Project Lampang Province	
Author	Mrs. Porntip Nuananong	
M.S.(Agriculture)	Agricultural Extension	
Examination Committee	Assoc. Prof. Katin Srimongkol	Chairman
	Assoc. Prof. Dusadee Nalampang	Member
	Mr. Manoj Hongpromyard	Member
	Lect. Rampaipan Apichatpongchai	Member

Abstract

The research aimed to evaluate the Tilapia cageculture extension project in Lampang province, to investigate the farmers' opinion forward Tilapia cageculture extension project and to find out the problems and obstacles from farmers toward the operation of the project.

The population studied were 139 farmers of 13 districts who participated in Tilapia cage culture project in Lampang province. Data were gathered by interviewing with questionnaires from 103 farmers. Statistical used were percentage, arithmetic mean, standard deviation and Chi-square test.

From research finding, it was found that most farmers were male and being household heads. Their average age were 43.61 years old with primary school education. Members of family were 4.56 persons. The other occupation of fishery farmers were orchard gardener. Most farm size was 5.99 rai and their income from Tilapia production per household was 67,911.65 baht per annum.

Form the project evaluation, it was found that farmers participated in the project about the product was 454.42 kilogram, The cost of Tilapia production in cage per kilogram, was 31.81 Baht, in average. The net income per cage per stock was 5,777.69 Baht. The number of Tilapia per cage was 772.27 . The selling price of Tilapia was 43.45 bath which was less than the guarantee price (43.45 bath). Most farmers still need the project to carry on and will increase the amount of cage. They had good opinion about this project.

Form hypothesis testing it showed that training, source and the depth of water, the average amount of Tilapia per stock had effect on increasing the Tilapia production per cage. However ,field study, experience on Tilapia raising, supplement food feeding, feeding per day and the number of Tilapia per cage had no effect on the increasing Tilapia production.

Some problem and recommendation about Tilapia cageculture are that private company demand a lot of condition ,uncertainly of marketing , expensive food price ,and lack of source of Tilapia which can effect on the price of fingerlings and monopolizing the strain of Tilapia as well as food . Agencies concerned should provide knowledge on fish nursing because it could decrease cost and death when transport them.